

Bet. o. Lovf. om Kommunernes Skolevæsen udenf. Rbhvn.

Indførelse (eller Forhøjelse) derefter. Er der f. Ex. paa Landet 70 Børn i et Distrikt og de $\frac{2}{7}$ deraf regnes til Forskolen, bliver Forholdet dette: $20 \text{ Børn} \times 4 \text{ Kr.} = 80 \text{ Kr.}$, $50 \text{ Børn} \times 8 \text{ Kr.} = 400 \text{ Kr.}$, ialt 480 Kr., derfra drages den hidtilværende Udgift af 1 Kr. pr. Barn i den offentlige Skole, som, hvis man sætter, at der af de 70 Børn i Distriktet, har været undervist 60 i den offentlige Skole, vil udgjøre 60 Kr. Udgiftsforøgelsen i et saadant Distrikt til Skolepenge vil altsaa være 420 Kr. Heraf foreslaas det nu, at Kommunen bærer den ene Fjerdedel, 105 Kr., og at de $\frac{3}{4}$ strax affortes i Læreren faste Løn. Befundt vilde Skolepenge herefter ikke øve nogen anden Indflydelse for Kommunen, end at den vilde erholde en Lettelse eller Forøgelse pr. Barn, alt efter som Antallet af undervisningspligtige Børn, uden Hensyn til om de undervistes i privat eller offentlig Skole, gik ned eller op. Den fast ansatte Lærer vilde strax tage i fast Indtægt 305 Kr., men til Gjengæld vilde han faae 4 à 8 Kr. pr. Barn i sin Skole. Høvede han sin Stilling i Konkurrencen med den private Skole, kunde hans Indtægt blive større end før, omvendt vilde han lide et Afbræk. Sætter man imidlertid, at der i det tænkte Distrikt ved Lovens Ikrafttræden undervistes privat f. Ex. 40 Børn, vilde Afdraget i Læreren faste Løn blive endnu større, idet der da fra 480 Kr. kun blev at fradrage 30 Kr., og af Resten 450 vilde de $\frac{3}{4}$ udgjøre 337 $\frac{1}{2}$ Kr., medens han for denne Sum kun fik Skolepenge for de 30 Børn, han underviste. I saa Fald optød strax et ikke ubetydeligt Tab. Studde han imidlertid af den Grund, at Frygt for ikke at kunne arbejde sin Skole op, undslaa sig for at gaa ind under disse Bestemmelser, da maa det befindes billigt, at han heller ikke fik Andel i de forhøjede Skolepenge, som da midlertidig maatte bestræbes for Kommunen, ei heller i det forhøjede Alderstillelag, som formentlig da i det Sted burde udbetales til den paagældende Kommunekasse som Bidrag til den Udgift, Kommunen, saalænge dette Forhold bestod, vilde have at udrede i Skolepenge til den private Skole (§ 31). Det er imidlertid neppe sandsynligt, at nogen Lærer vilde benytte sig af et saadant Forbehold. — Lager man som et nyt Exempel et Distrikt med et større Antal Børn, end der efter § 14 maa samles om een Lærer, bliver Afdraget i Lærernes faste Løn at beregne efter de samme Regler, men selvfølgelig kun for et Børneantal af 80 paa Landet; hvor der er flere Lærere paa Landet, foregaar Beregningen af Afdraget med samme Lethed efter Timetal.

I Byerne, hvor der ikke kan regnes distriktsvis, bliver Forholdet dette, at, saafremt Børneantallet er over 60 for hver Lærer, sfter Afdragsberegningen kun efter dette Antal, i andet Fald efter det tilstedeværende Børneantal. Naar Gjennemførelsen af disse Bestemmelser saaledes er udført, fremstilles ligesom hidtil ethvert Embedes Ind-

tægter ved Balance og flige Tilfælde med fast Løn og med Skolepenge, kun at det første Beløb er mindre, det andet større end nu. — Imidlertid er der et særligt Forhold, som maa tages i Betragtning. Naar en Kommune beslutter enten af forpligtende Grund eller for at fremme Undervisningen at dele en Skole eller for at ansætte flere Lærere ved samme Skole, Foranstaltninger, hvorved den ansatte Lærer uden egen Skyld, — muligt endog, at Kommunen ved hans Nidkjerhed har sølt sig opmuntret til at gjøre dette Skridt — kan komme til at lide et betydeligt Afsvaen i den Skolepengeindtægt han hidtil har oppebaaret, da maa det være billigt, at han ved Lovens i saadanne Tilfælde sikkres imod, at det Afsvaen ikke bringer hans Indtægt under den, han havde i en tidligere Tid, f. Ex. i Gjennemsnit i de 3 første Aar efter hans Ansættelse. Derfor er der foreslaaet, at der i dette Tilfælde tillægges ham et derefter beregnet fast aarligt Lønningsstillæg, hvilket imidlertid ikke kan forvalde Kommunen forøget Byrde udover, hvad den ellers vilde faae, eftersom den kan afforte et tilsvarende Beløb i den faste Løn for den nye Lærer, da denne faar de Skolepenge, den hidtilværende Lærer har maattet give Afkald paa. — I § 47 søges man at give Læreren en saavidt fri Stilling med Hensyn til Undervisningsmethode og flere Forhold, for at han kan udfolde sin personlige Dygtighed paa bedste Maade. Dette er baade nyttigt for Undervisningen og billigt i og for sig, da man ved Lovens sætter Lærerne under større Konkurrence. — § 48 om Riksfangen vil blive omtalt under næste Afsnit.

Det maa anses nødvendigt for at styrke Kommunernes Interesse for Lovens Diemed, at de faae afgjørende Indflydelse paa Raldelsen. I Realiteten er hele Udvalget herom enigt. Muligt kan der være Tvivl om, hvorledes Indflydelsen rettest bør deles mellem Rædet, Skolekommissionen og Kommunalbestyrelsen. Særligt bemærkes, at man har indført under samme Regel Raldelse af Førstelærer i Byerne. Det er saarende for den kommunale Styrelse og skækkende for Interessen, at Rådsherredne faa en lovbestemt afgjørende Indflydelse paa den Mandes Valg, paa hvem det i høi Grad kan komme til at afhænge, om de ofte betydelige Udgifter, Byerne udrede i sand Interesse for Dplysningen, kunne bære den forventede Frugt. — Den Stik eller Ustik, der er bleven altsfor almindelig, at Ansøgere personlig indfinde sig hos dem, der have Indflydelse paa Raldelsen, og hvad dermed staar i Forbindelse, ønske vi betragtet som en Mislighed. Man vilde ikke finde det forsvarligt, naar Menigheden fik afgjørende Indflydelse paa Besættelsen af Præstestald, at Præsten som Ansøger da gik fra Dør til Dør. Den Slags Indvirkning paa Afgjørelsen bør derfor betragtes som ulovlig. Er Kommunalbestyrelsen og de, der bistaa den, af de